การสำรวจและวิเคราะห์การใช้จ่ายด้านอินเตอร์เน็ต

ของครัวเรือนนักเรียนทุนเสมอภาค

เพื่อนำไปสู่แนวทางช่วยเหลือและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายอินเตอร์เน็ตเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา

กสศ

โดย สำนักพัฒนาหลักประกันโอกาสทางการศึกษา
กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายประชากรเด็กเยาวชนในครัวเรือน Bottom 15-20% ของไทย ปีการศึกษา 2565

กสศ

- กสศ. Top up เงินเพิ่มเติมจากเงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐาน นร.ยากจน
- กสศ.สนับสนุนผลการคัดกรองให้ต้นสังกัดจัดสรร
- กสศ.สนับสนุนผลการคัดกรองเพื่อทำข้อเสนอเชิงนโยบาย

ธนาคารแห่งประเทศไทย

กระทรวงการคลัง

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

9 ล้านคน
(3-14 ปี)

หมายเหตุ: เส้นความยากจนปี 2563 | ประมวลผล: กันยายน 2564

จำนวนนับไม่เกิน
3

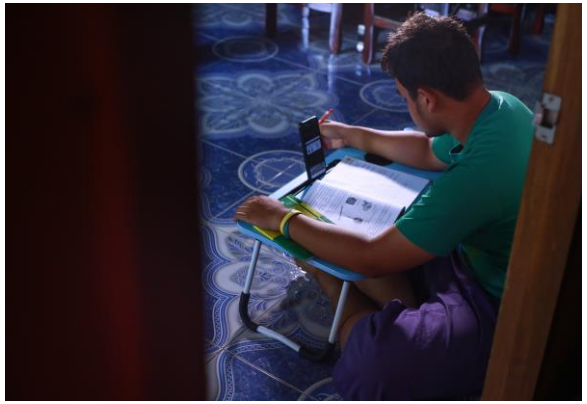

รายได้เฉลี่ยของสมาชิกครัวเรือน

กสศ

ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาค		ครัวเรือน บุคคลทั่วไป
1,541 คน	จากกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถาม	861 คน
1,398.75 บาท ต่อคนต่อเดือน	รายได้เฉลี่ย	11,799.21 บาท ต่อคนต่อเดือน

หมายเหตุ *อ้างอิงจาก สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เส้นความยากจนของประเทศไทย (Poverty Line) ปี 2563 อยู่ที่ 2,762 บาทต่อคนต่อเดือน
รายได้ต่อหัวประชากรไทยปี 2564 อยู่ที่ 19,348 บาท ต่อคนต่อเดือน

อัตราการเข้าถึงอินเตอร์เน็ตของสมาชิกในครัวเรือน

กสศ

ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาค

ร้อยละ

63.81

ของสมาชิกในครัวเรือน

หรือคิดเป็น สมาชิก
3 ใน 5 คน ของครัวเรือน

อัตราการเข้าถึงอินเตอร์เน็ต

ครัวเรือน บุคคลทั่วไป

ร้อยละ

73.20

ของสมาชิกในครัวเรือน

หรือคิดเป็น สมาชิก
4 ใน 5 คน ของครัวเรือน

อินเตอร์เน็ตมือถือ vs. อินเตอร์เน็ตบ้าน

กสศ

ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาค

ร้อยละ 66.02 ของกลุ่มตัวอย่าง

ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาคใช้อินเตอร์เน็ตจากมือถือ**อย่างเดียว**

เนื่องจากการใช้อินเตอร์เน็ตบ้านมีต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่สูงกว่า เมื่อเทียบกับการใช้อินเตอร์เน็ตมือถือ

ค่าอินเตอร์เน็ตบ้านรายเดือน

ร้อยละ **20.35** ของรายได้

ค่าอินเตอร์เน็ตมือถือ

ร้อยละ **15.88** ของรายได้

ต้นทุน (อุปสรรค) ของการติดตั้งอินเตอร์เน็ตบ้าน

- ค่าติดตั้ง
- พื้นที่ห่างไกล ไม่มีบริการ อินเตอร์เน็ตบ้าน
- ต้องใช้ทะเบียนบ้าน และบัตรประชาชน ในการลงทะเบียน
- ไม่มีไฟฟ้าใช้

ขณะที่อินเตอร์เน็ตมือถือมีต้นทุนค่าใช้จ่ายน้อยกว่า สามารถเติมเงินเป็นครั้งคราว ตามกำลังทรัพย์ มีโปรโมชั่นซิมมือถือฟรี

ครัวเรือนบุคคลทั่วไป

ร้อยละ 69.05

ของกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนบุคคลทั่วไปใช้ทั้งอินเตอร์เน็ตบ้านและมือถือ**ร่วมกัน**

สะท้อนถึงทางเลือกรวมถึงอุปกรณ์ที่หลากหลาย และความสามารถในการใช้จ่ายที่มากกว่า

ค่าใช้จ่ายอินเตอร์เน็ตบ้านร่วมกับอินเตอร์เน็ตมือถือคิดเป็นเพียง

ร้อยละ 14.19 ของรายได้

กลุ่มที่เลือกใช้อินเตอร์เน็ตมือถือแบบเติมเงิน

กสศ

ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาค

ที่ใช้ระบบการเติมเงินมือถือ

มีการเติมเงินเฉลี่ย

75.63 บาท/ครั้ง

โดยภายในระยะเวลา 1 เดือน
มีการเติมเงินเฉลี่ยเดือนละ 3 ครั้ง

*การเติมเงินมีความถี่มากกว่า ครัวเรือนบุคคลทั่วไป เนื่องจาก ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาค มีสภาพคล่องทางการเงินน้อยกว่า จึงเติมเงินต่อครั้งในปริมาณที่น้อยกว่า

**การเติมเงิน 1 ครั้ง มีระยะเวลาใช้งานเฉลี่ยประมาณ 13.21 วัน

โดยเฉลี่ยมีการเติมเงินมือถือทั้งสิ้น

235 บาท/เดือน

ครัวเรือน บุคคลทั่วไป

ที่ใช้ระบบการเติมเงินมือถือ

มีการเติมเงินเฉลี่ย

355.90 บาท/ครั้ง

โดยภายในระยะเวลา 1 เดือน
มีการเติมเงินเฉลี่ยเดือนละ 2 ครั้ง

*การเติมเงิน 1 ครั้ง
มีระยะเวลาใช้งานเฉลี่ยประมาณ 21.56 วัน

โดยเฉลี่ยมีการเติมเงินมือถือทั้งสิ้น

534.92 บาท/เดือน

กลุ่มที่เลือกใช้อินเตอร์เน็ตมือถือแบบเติมเงิน (ต่อ)

กสศ

ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาค

สัดส่วนค่าเติมเงินมือถือต่อรายได้

16.8% ของรายได้

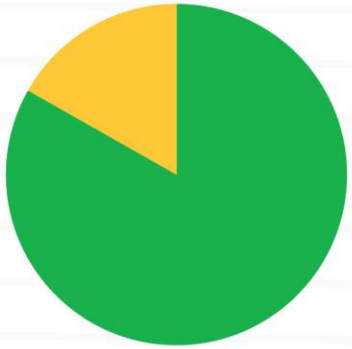

1,398.75 บาท
ต่อคนต่อเดือน

ครัวเรือน บุคคลทั่วไป

สัดส่วนค่าเติมเงินมือถือต่อรายได้

4.5% ของรายได้

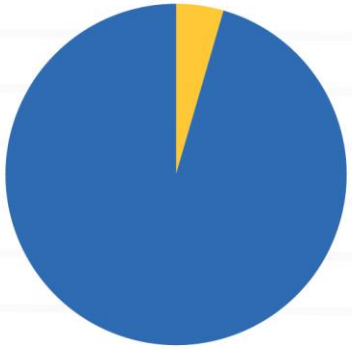

11,799.21 บาท
ต่อคนต่อเดือน

จากกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถาม

ค่าเติมเงินมือถือ

รายได้เฉลี่ย
ต่อคนต่อเดือน

กรณีศึกษา ค่าธรรมเนียมตู้เติมเงินอัตโนมัติ

เด็กยากจน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล
กำลังจ่ายแพงที่สุด ในการเข้าถึงอินเตอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร
โครงสร้างตลาดโทรคมนาคม ถูกออกแบบชาร์จกำไรสูงสุดจากคนยากจนที่สุด

ถึงเวลาที่ ภาครัฐต้องเข้ามากำกับดูแล
คุ้มครองในฐานะผู้บริโภค
ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐานะ

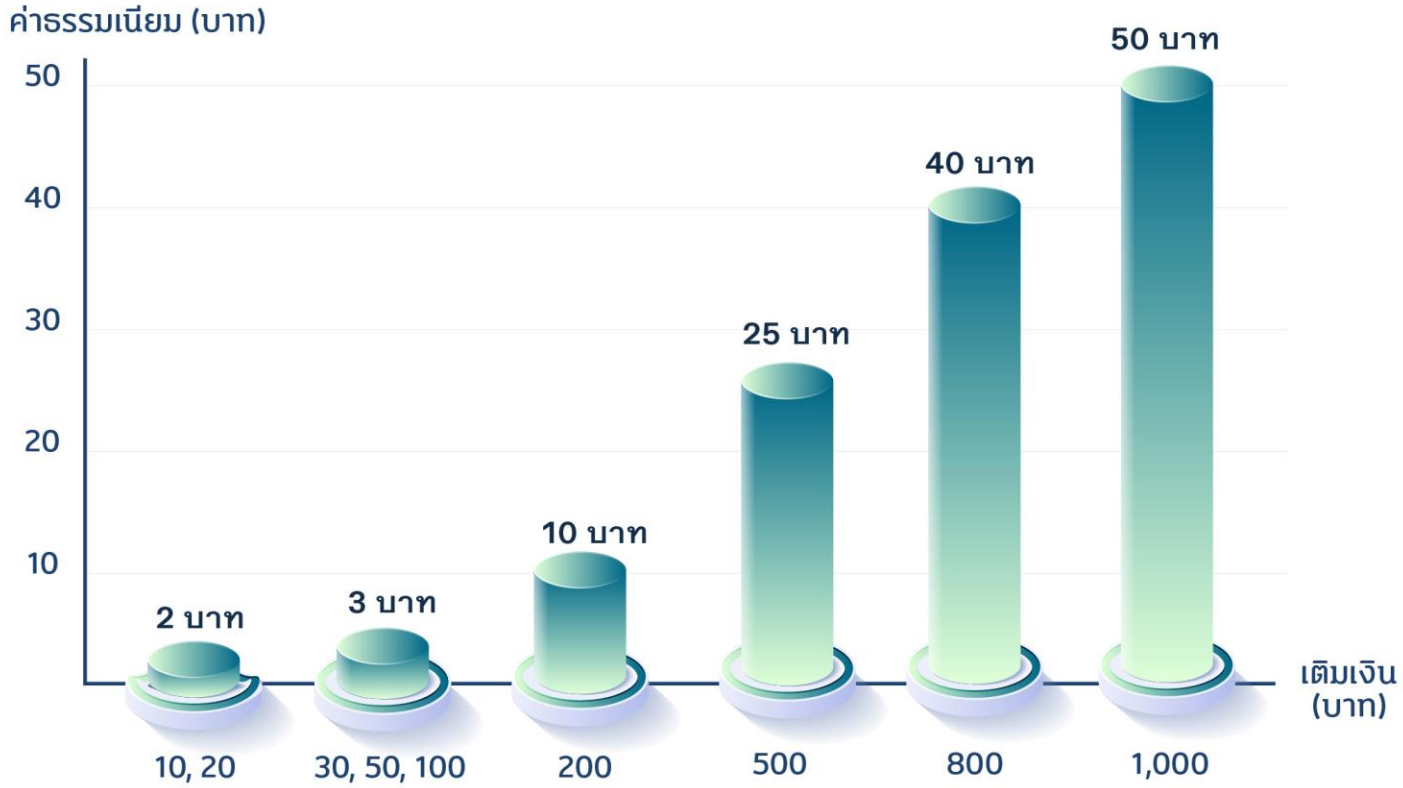

ครัวเรือน นร.ทุนเสมอภาค ในฐานะผู้บริโภค

ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาค ที่ใช้ระบบการเติมเงินมือถือไม่มีการรับรู้ข้อมูลที่มากพอสำหรับการตัดสินใจในการเติมเงินผ่านระบบเติมเงินมือถือ (Asymmetric Information)

ผู้บริโภครายได้น้อย
ยังไม่ได้รับการคุ้มครองมากพอ

...'หมดก็เติม"
ไม่รู้ข้อมูลมากพอเพื่อตัดสินใจ ว่าเติมเงินเท่านี้
ใช้อินเตอร์เน็ตได้แค่ไหน
ด้วยความเร็วเท่าไหร่ (Asymmetric Information)

รายได้น้อย เติมเงินน้อยแต่บ่อยครั้ง
เสียค่าธรรมเนียมบ่อย ต้นทุน
เช่น ค่าเดินทาง ในการเติมเงินสูง

กำลังซื้อแตกต่าง
โอกาสทางการศึกษาไม่เท่ากัน

อินเตอร์เน็ตอาจถูกตัด
หรือความเร็วลดลง

อินเตอร์เน็ตความเร็ว 1 Mbps
1 วันราคา 29 บาท
30 วัน ราคา 350 บาท (เฉลี่ย 11.67 บาท/วัน)

*ผู้มีรายได้น้อยต้องจ่ายแพงกว่าเพื่อซื้อสินค้า/บริการอย่างเดียวกัน

อุปกรณ์เชื่อมต่ออินเตอร์เน็ตในครัวเรือน

	ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาค ไม่มีทีวีหรือคอมพิวเตอร์ อาศัยการเข้าอินเตอร์เน็ต จากมือถือเท่านั้น	ครัวเรือนบุคคลทั่วไป มีอุปกรณ์อื่นๆ อาทิ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ และคอมพิวเตอร์พกพาในครัวเรือนอย่างน้อย 1 เครื่อง
อุปกรณ์มือถือ	ร้อยละ 71.23 ของสมาชิกในครัวเรือน	ร้อยละ 82.05 ของสมาชิกในครัวเรือน
แท็บเล็ต	ร้อยละ 0.77 ของสมาชิกในครัวเรือน	ร้อยละ 10.08 ของสมาชิกในครัวเรือน
คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ	ร้อยละ 0.72 ของสมาชิกในครัวเรือน	ร้อยละ 8.01 ของสมาชิกในครัวเรือน
คอมพิวเตอร์พกพา	ร้อยละ 1.40 ของสมาชิกในครัวเรือน	ร้อยละ 25.85 ของสมาชิกในครัวเรือน
อุปกรณ์อื่นๆ	ร้อยละ 0.00 ของสมาชิกในครัวเรือน	ร้อยละ 10.73 ของสมาชิกในครัวเรือน

- สำหรับกลุ่มตัวอย่าง นร.ทุนเสมอภาค 1,521 คน (อ้างอิง นร.01) พบว่า

ไม่มี ทีวี หรือ คอมพิวเตอร์

100 % (1,521 คน)

ไม่มีไฟฟ้าใช้

0.01% (14 คน)

รูปแบบการใช้อินเตอร์เน็ต : นักเรียน

อันดับที่	รูปแบบการใช้อินเตอร์เน็ตที่มากที่สุด	นักเรียนครัวเรือนบุคคลทั่วไป	นักเรียนทุนเสมอภาค
1	ใช้สำหรับการเรียน/เรียนออนไลน์	49.36%	63.22%
2	ใช้ติดต่อ/สื่อสาร/โซเชียลมีเดีย เช่น ไลน์ (Line), เฟสบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น	28.94%	13.79%
3	ทำงาน/ค้นคว้าหาข้อมูล	11.49%	11.49%
4	ใช้ในการดูหนัง ดูยูทูป (Youtube) /ฟังเพลง/เล่นเกมส์	6.38%	11.49%
5	ใช้ทำธุรกรรมการเงิน แอปพลิเคชันธนาคาร เช่น กรุงไทยNext/K Plus/SCB Easy	2.13%	0.00%
6	ใช้ซื้อขายสินค้าออนไลน์ เช่น Shopee/LAZADA	1.70%	0.00%
7	เพื่อเข้าถึงบริการ/ความช่วยเหลือของรัฐ เช่น แอปพลิเคชันเป๋าตัง (สวัสดิการแห่งรัฐ/คนละครึ่ง)	0.00%	0.00%
	Total	100.00%	100.00%

ระยะเวลาการใช้อินเตอร์เน็ตเฉลี่ยต่อวันของ **นักเรียน ครัวเรือนบุคคลทั่วไป** คือ

7.08 ชั่วโมง/วัน

นักเรียน ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาค คือ

5.92 ชั่วโมง/วัน

ระยะเวลาการเรียนออนไลน์เฉลี่ยต่อวันของ **นักเรียน ครัวเรือนบุคคลทั่วไป** คือ

5.75 ชั่วโมง/วัน

นักเรียน ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาค คือ

5.57 ชั่วโมง/วัน

กลุ่มครัวเรือนที่สามารถเข้าถึงอินเตอร์เน็ต

(ความช่วยเหลือที่ต้องการมากที่สุด) 3 อันดับแรก

กสศ

ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาค

ร้อยละ
53.69

การสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านอินเตอร์เน็ต/เติมเงินโทรศัพท์

ร้อยละ
34.73

อุปกรณ์ที่สามารถใช้อินเตอร์เน็ตได้
เช่น โทรศัพท์สมาร์ตโฟน โน้ตบุ๊ค แท็บเล็ต เป็นต้น

ร้อยละ
4.11

การเข้าถึงสัญญาณอินเตอร์เน็ตภายในที่อยู่อาศัย

กลุ่มครัวเรือนที่ไม่สามารถเข้าถึงอินเตอร์เน็ต

(ความช่วยเหลือที่ต้องการมากที่สุด) 3 อันดับแรก

ครัวเรือน นร. ทุนเสมอภาค

ร้อยละ
41.30

อุปกรณ์ที่สามารถใช้อินเตอร์เน็ตได้
เช่น โทรศัพท์สมาร์ตโฟน โน้ตบุ๊ค แท็บเล็ต เป็นต้น

ร้อยละ
23.29

Free Wifi ในที่สาธารณะ

ร้อยละ
17.10

การเข้าถึงสัญญาณอินเตอร์เน็ตภายในที่อยู่อาศัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กสศ

1 ข้อเสนอต่อหน่วยงานกำกับกิจการโทรคมนาคม

1. ความเสมอภาคในการเข้าถึง Internet

ของเด็กเยาวชนวัยเรียน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส (Equitable Digital Access to the Internet)

2. ความสมมาตรของข้อมูลค่าบริการและทางเลือกในการเข้าถึง Intenet

ในราคาที่เป็นธรรมที่สุด (Symmetric Information on Internet's Fair Price)

3. มาตรการเชิงรุกในการคุ้มครองและเยียวยาผู้บริโภค

กลุ่มเด็กเยาวชนในวัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน มิให้ความยากจนเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ผ่าน Internet

2 ข้อเสนอต่อผู้ให้บริการกิจการโทรคมนาคม

1. "Sim/e-Sim เด็ก"

แก่เด็กเยาวชนวัยเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (3-18 ปี) ให้ได้รับโครงสร้างราคาค่า internet ที่ถูกที่สุดในตลาด

2. นักเรียนผู้ใช้ Sim เด็กสามารถใช้ internet

เข้าถึงโปรแกรมและช่องทางการศึกษาที่ลงทะเบียนกับ กสทช. ได้ฟรี

3. สนับสนุนอุปกรณ์มือถือ/tablet ที่มีการ trade-in

และยังสามารถใช้งานได้ให้แก่นักเรียนในครัวเรือนยากจนด้อยโอกาสที่ยังไม่มีอุปกรณ์ใช้งาน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กสศ

3 ข้อเสนอต่อผู้ให้บริการเติมเงินอินเตอร์เนต

1. ลดค่าธรรมเนียมการเติมเงิน

ให้แก่เด็กเยาวชน
ผู้ใช้ Sim เด็กให้ต่ำที่สุด
จากปัจจุบันคิดสูงถึง 20%

2. ส่งเสริมความสมมาตรของข้อมูลโครงสร้างราคา Internet

ผ่านช่องทางการเติมเงิน

3. ส่งเสริมการเข้าถึงสายด่วน

การคุ้มครองและเยียวยา
ผู้บริโภคบริการโทรคมนาคม

กสศ

ก้าวไปด้วยกัน
สู่ความเสมอภาคทางการศึกษา

ติดตาม กสศ. ได้ที่

www.eef.or.th | EEFthailand